

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ПОБОРНИК ПРАВДИ І СВОБОДИ

**(до 80-річчя від дня народження
В. Симоненка)**

Ч. III

**Черкаси
2015**

ББК 74.268.0

П 41

Рекомендовано до друку вченою радою ЧОІПОПП
Протокол № 1 від 27.01.2015 року

УКЛАДАЧІ:

Месевря О.І., завідувач лабораторії гуманітарних дисциплін Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників;

Січкач С.І., методист української мови і літератури Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Коновальчук В.І., завідувач кафедри психології Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників;

Скринник О.М., учитель української мови і літератури, учитель-методист Черкаської загальноосвітньої школи I – III ступенів № 19 Черкаської міської ради.

А «витязь молододі української нації», «лицар на білому коні», великий українець» міг би ще топтати ряст на щиро, по-синівськи, любленій і оспіваній ним українській землі, адже Василю Симоненку виповнюється лише 80.

Поета більшої громадянської мужності, рішучості, безкомпромісності годі було знайти в ангажованій літературі УРСР.

Художня палітра його багатюща. Він сміливо випробовував себе у різних жанрах. Літературознавці відзначають разючу схожість поета Симоненка із поетом Шевченком. Б. Олійник написав: «Найголовніше відкриття Симоненка – таке ж просте, а зважаючи на його час, – і неймовірно трудне до ризику, і мужнє; говорити, як воно є, а не як це комусь хочеться чи вигідно».

Про актуальність Симоненкової творчості влучно висловився Є. Сверстюк: «Уроки Симоненка – нагадування людям, що приходять в українську літературу, щоб підняти її до гідності Шевченкової традиції. Ці уроки нам треба вивчати й сьогодні».

Учителі-словесники Черкащини щиро прагнуть донести «уроки» В. Симоненка до душі і серцець молодого покоління майбутнього України.

Посібник складається із трьох частин. У першій частині розміщені уроки та матеріали до уроків за творчістю В.А. Симоненка, у другій – тексти для контрольних робіт, у третій – виховні заходи. Він стане у пригоді учителям та студентам-філологам.

Семенчук Т.М. Літературний : говорити правду...».....	красне і земне, ...	4
Дзисюк В.М., Колесник Л.В. Усний журнал (9-11 кл.) «Творці Симоненкового Всесвіту».....		10
Нестеренко Н.В., Лебідь Л.А. Літературний вечір «Я воскрес, щоб із вами жити».....		22

Т.М. Семенчук,
учитель української мови та літератури
Уманської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів № 8
Уманської міської ради

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР

«ЛЮБИТИ ВСЕ ПРЕКРАСНЕ І ЗЕМНЕ, ГОВОРИТИ ПРАВДУ...» (за творчістю Василя Симоненка)

Мета: допомогти дітям усвідомити значущість інтимної лірики Василя Симоненка; розкрити основні особливості творів; замислитися над сенсом життя, власним вибором духовних цінностей та пріоритетів; розвивати пам'ять, образне мислення, уяву, увагу; виховувати в учнів любов до прекрасного, почуття справедливості і чесності, вміння розуміти почуття інших людей.

Обладнання: портрет В. Симоненка, обрамлений вишиваним рушником, виставка творів поета, цитати з його творів В.Симоненка.

Звучить мелодія Олесея Царука «Не вір мені, бо я брехать не вмію»
(сл. В.Симоненка)

Читець. Люди – прекрасні!
Земля – мов казка.
Кращого сонця ніде нема.
Загруз я по серце
У землю в'язко.
Вона мене цупко трима.
І хочеться бути дужим,
І хочеться так любить,
Щоб навіть каміння байдуже
Захотіло ожити
І жить!

Учитель. Василь Симоненко прожив 28 років. Та він назавжди увійшов у історію рідної культури своїм болем за долю України, тривогами за Всесвіт, ліричним звучанням своїх інтимних творів, у яких зворушує краса і щирість почуттів. Доля і творчість такої людини, як В.Симоненко, не могла залишити байдужим нікого з тих, хто прочитав бодай хоча б одну його поезію, бо це людина глибокої душі, яка у своїх віршах про любов не мігла бути поверховою

чи нещирою. Він був прекрасним і чистим навіть тоді, коли не все складалося за бажанням, коли не вдавалося висловити коханій те, чим жила душа.

Учень 1. Не дивися так печально, брів похмуро не підводь.
Усміхнись і просто вимов: «Божевільний, не підходь.
Не ходи сумний та кислий, стань, досадо, в стороні,
Як тебе немає поруч, веселіш тоді мені.
І хоч ти ніщо для мене, але ж, бач, яка біда:
Мулить око порошина, як під вію попада...»
Говори мені і смійся у холодній тишині.
Буду знать, що ти щаслива,— легше стане і мені.

Ведучий 1. Зворушлива відвертість інтимної лірики Симоненка викликає захоплення, спонукає співпереживати ліричному героєві. Такими є вірші «Розвели нас дороги похмурі», «Дотліває холод мій у ватрі...», «Я тобі галантно не вклонюся...» У цих поезіях багато тривоги, муки, невисловлених почуттів. Ліричний герой з ніжністю згадує про свою дівчину. Вона «крихітна», «мила» і «прозора, мов ранкова тінь», до цього образу він звертається, коли на душі холодно, незатишно, коли у вогнищі життя (ватрі) «Дотліває холод».

Учень 2 Розвели нас дороги похмурі,
І немає жалю й гіркоти,
Тільки часом у тихій зажурі
Впливаєш з-за обр'ю ти.
Тільки часом у многоголосі,
В суєті поїздів і авто
Спалахне твоє біле волосся,
Сірі очі і каре пальто.

Учень 3 Дотліває холод мій у ватрі,
Я один замріяний іду...
Ми тоді зустрілися в театрі,
На гальорці в третьому ряду.
І не вірю, що мені здалося,
Бо напевне знаю — так було:
То не скрипка кликала — волосся,
Що тобі спадало на чоло.
Тишина хиталася велично,
Ніжні струни квилили внизу —
Тож було і солодко, й незвично
У твоїх очах читать грозу.
А коли виходили із залу
З думами про вічне і земне,
Довго ти під ліхтарем стояла
І чекала, радісна, мене.
Ми ішли через блакитне місто,
Мовчки зупинились на мосту.

Ти була така прозора й чиста,
Я не смів порушити чистоту.
Тільки досі знаю: не здалося,
Так і залишилось, як було,—
То не скрипка кличе, а волосся,
Що тобі спадає на чоло.
Дотліває холод мій у ватрі,
Біля мосту стишую ходу...
Часто жду тебе я у театрі,
На гальорці в третьому ряду...
Я тобі галантно не вклонюся,
Комплімента зроду не зліплю,
Тільки в очі ніжні задивлюся,
В них свою тривогу утоплю.
І коли химерною габою
Спеленає землю довга ніч,
Довго серце тужить за тобою,
Довго сон мені не йде до віч.
Довго білі таємничі крила
Обвивають маревом видінь,
І стоїш ти крихітна, і мила,
І прозора, мов ранкова тінь.
І палають, ніби стиглі вишні,
Владно підкоряючи собі,
Губи неціловані і грішні,
Очі божевільно голубі.

Учень 4.

Я тобі галантно не вклонюся,
Комплімента зроду не зліплю,
Тільки в очі ніжні задивлюся,
В них свою тривогу утоплю.
І коли химерною габою
Спеленає землю довга ніч,
Довго серце тужить за тобою,
Довго сон мені не йде до віч.
Довго білі таємничі крила
Обвивають маревом видінь,
І стоїш ти крихітна, і мила,
І прозора, мов ранкова тінь.
І палають, ніби стиглі вишні,
Владно підкоряючи собі,
Губи неціловані і грішні,
Очі божевільно голубі.

Ведучий 2. І хоч інтимні мотиви В.Симоненка переважно тісно поєднані з пейзажними, соціальними, громадянськими, все ж вірші про кохання у його поетичній спадщині займають чільне місце.

Ведучий 1. Юнацькі мрії, сподівання разом з легким смутком охоплюють ліричного героя поезії «Люди різні між нас бувають...».

Учень 5.

Люди різні між нас бувають –
Симпатичні, гарні, чудні.
Дні за днями, бува, куняють,
А живуть лиш у мріях та сні.
Може, це і не дуже грішно –
Не для всіх же доступна даль,
Тільки чомусь в очах їх смішно
Заплелися журба і жаль.
І життя мов би їх не било,
І дріма в них чимало сил,
Але їм тільки сняться крила,
Наяву ж – вони зовсім без крил.

Я судить їх не маю права,
Я для них не бажаю зла –
Я і сам жив отак «цікаво»,
Доки в мене ти не ввійшла.
Сам я сонний ходив землею,
Але ти, як весняний грім,
Стала совістю, і душею,
І щасливим нещастям моїм.

Ведучий 2. Образ коханої порівнюється ним з весняним громом, який стає «совістю і душею» і «щасливим щастям». Самовіддане, глибоке кохання сповнює ліричного героя у вірші «Ображайся на мене, як хочеш».

Учень 6. Ображайся на мене як хочеш,
Зневажай, ненавидь мене —
Все одно я люблю твої очі
І волосся твоє сумне.
Хай досада чи гнів жевріє,
Хай до сліз я тебе озлю —
Ти для мене не тільки мрія,
Я живою тебе люблю.
Для кохання в нас часу мало,
Для мовчання — у нас віки.
Все віддав би, що жить осталось,
За гарячий дотик руки.
Влийся сонцем у щирі мову,
У думок моїх течію —
Я люблю твої губи, і брови,
І поставу, і вроду твою.
Ображайся на мене як хочеш,
І презирством убий мене —
Все одно я люблю твої очі
І волосся твоє сумне.

Ведучий 1. У цьому творі лунає заклик поета прожити життя не розмінюючи кохання на дрібниці. Така думка часто повторюється у віршах В.Симоненка. У поезії «Ти знаєш, що ти – людина?», «Світ який! Мереживо казкове...».

Учень 7. Ти знаєш, що ти — людина.
Ти знаєш про це чи ні?
Усмішка твоя — єдина,
Мука твоя — єдина,
Очі твої — одні.
Більше тебе не буде.
Завтра на цій землі
Інші ходитимуть люди,

Інші кохатимуть люди —
Добрі, ласкаві й злі.
Сьогодні усе для тебе —
Озера, гаї, степи.
І жити спішити треба,
Кохати спішити треба —
Гляди ж не проспи!
Бо ти на землі — людина,
І хочеш того чи ні —
Усмішка твоя — єдина,
Мука твоя — єдина,
Очі твої — одні.

Учень 8. Світ який — мереживо казкове!..
Світ який — ні краю ні кінця!
Зорі й трави, мрево світанкове,
Магія коханого лиця.
Світе мій гучний, мільйонноокий,
Пристрасний, збурунений, німий,
Ніжний, і ласкавий і жорстокий,
Дай мені свій простір і неспокій,
Сонцем душу жадібну налий!
Дай мені у думку динаміту,
Дай мені любові, дай добра,
Гуркочи у долю мою, світе,
Хвилями прадавнього Дніпра.
Не шкодуй добра мені, людині,
Щастя не жалій моїм літам —
Все одно ті скарби по краплині
Я тобі закохано віддам.

Ведучий 2. Любов для поета не просто почуття, що облагороджує душу, а основа повнокровного, змістовного життя. Любов «непрохана й неждана» так заповнює ліричного героя, що він мимоволі приходить до висновку: «Я без тебе не можу жити!». Сприймає любов як досконале єднання душ, повне взаєморозуміння та взаємозбагачення між ними. Від його образу образ коханої – невід’ємний: вони складають єдине ціле духовного світу, вказують на причетність закоханих до божественної дійсності. Несподівано прийшла любов до ліричного героя у вірші «Вона прийшла». Під впливом чару кохання міняється його внутрішній світ, і все довкола теж стає все привабливішим і кращим.

Учень 9. Вона прийшла непрохана й неждана,
І я її зустріти не зумів.
Вона до мене впливла з туману
Моїх юнацьких несміливих снів.

Вона прийшла, завітчана і мила,
І руки лагідно до мене простягла,
І так чарівно кликала й манила,
Такою ніжною і доброю була.
І я не чув, як жайвір в небі тане,
Кого остерігає з висоти...
Прийшла любов непрохана й неждана –
Ну як мені за нею не піти?

Ведучий 1. Заслуговують також на увагу ті вірші інтимної лірики В.Симоненка, в яких він по-філософськи розмірковує про взаємини закоханих на тлі буденщини. На думку автора, втрачає багато той, хто не вміє поступитися.

Ведучий 2. Життя, звичайно, «не можна заховати за рожевих ілюзій вуаль», але можна обійти незначні життєві незгоди. Вчасно сказане: «Пробач, моя вина» рятує кохання, допомагає долати кризу.

Читець. За лісом дим підвівся по спіралі,
І ти, ображена, застигла у вікні —
На віях сльози... І осінні далі
Сумну мелодію навіяли мені.
Про те, як двоє молодих, гарячих
Палку любов зустріли у маю
І через гордість та уперті вдачі
Загубили щастя й молодість свою.
У мене в серці злиток горя й муки,
Та й ти вже, бачу, каєшся сповна.
І я кладу тобі на плечі руки
І говорю: «Пробач... Моя вина...»

Ведучий 1. У вірші «Є в кохання і будні, і свята...» ліричний герой впевнений, що «дріб'язкові хмарки-образи не закрили б сонце від нас».

Учень 10. Є в коханні і будні, і свята,
Є у ньому і радість, і жаль,
Бо не можна життя заховати
За рожевих ілюзій вуаль.
І з тобою було б нам гірко,
Обіймав би нас часто сум,
І, бувало б, темніла зірка
У тумані тривожних дум.
Але певен, що жодного разу
У вагання і сумнівів час
Дріб'язкові хмарки образи
Не закрили б сонце від нас.
Бо тебе і мене б судила
Не образа, не гнів — любов.

В душі щедро вона б світила,
Оновляла їх знов і знов.
У мою б увірвалася мову,
Щоб сказати в тривожну мить:
– Ненаглядна, злюща, чудова,
Я без тебе не можу жити!..

Ведучий 2. Василь Симоненко до останнього подиху любив життя, хоча й прожив мало, та зробив багато й залишив світові головне – нетлінну жменьку відчайдушно щирих слів з вірою в життя, у любов, у людину, у прекрасне майбутнє.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Симоненко Василь. Берег чекань. – Мюнхен. 1973.
2. Ткаченко А. Василь Симоненко - К., 1990
3. Стус В. Серед грому і тиші ступаючи // Сучасність. – 1995. - №1
4. Сверстюк Є. Василь Симоненко прилетів на білому коні // Сучасність. – 1995. – №1
5. Пахаренко В. Духовний камертон Василя Симоненка // Слово і час. – 1993. - №2

В.М. Дзисюк,
учитель української мови і літератури
Піківецького навчально-виховного
комплексу Уманської районної ради.

Л.В. Колесник,
учитель української мови і літератури
Косенівського навчально-виховного
комплексу Уманської районної ради.

УСНИЙ ЖУРНАЛ (9-11 кл.) «ТВОРЦІ СИМОНЕНКОВОГО ВСЕСВІТУ»

Мета: ознайомити учнів зі світом В. Симоненка; з людьми, які формували «всесвіт поета»: дідом, матір'ю, дружиною; розвивати чуття поетичного слова, формувати читацькі та естетичні смаки; виховувати повагу до людських почуттів

Слово учителя: Кожен із нас приходять у світ із певною місією. Хтось будувати, хтось – дітей народжувати, а хтось – бути знаменом свого часу. Саме до таких належить В. Симоненко – герой нашого усного журналу. Чому звичайний хлопець із полтавського села став не тільки «молодим витязем нової української поезії», а й виразником ідей усього покоління шістдесятників? Як формувався внутрішній світ народного поета, хто був його першим учителем?

Як Симоненкове кохання віддзеркалилося в його творчості? Ми спробуємо сьогодні відповісти на ці запитання.

Сторінка I.

*З нею я ділити завжди буду
Радощі, турботи і жалі,
Бо у мене стукотить у грудях
Грудочка любимої землі*

Ведучий I. Споконвічна традиція усіх народів – любов до клаптика рідної землі, де ти народився і виріс. Для людини важливим і незабутнім є те місце, де вона живе, переживає хвилини щастя й невдач, крізь терни іде до своєї мети, проходячи через наш «ирій» – дитинство.

Кожна людина починається зі знання свого родоводу. А її коріння закладене в батьківській домівці, в материнській пісні, у тому куточку землі, до якого прикипаємо серцем і думками.

Учень читає уривок з вірша «Спасибі»

*Я вклонюся землі і скажу їй:
— Спасибі,
що мені ти прослалася, тепла, до ніг,
що не кінчилась ти на дідівській садибі,
але ринула вдаль тисячами доріг...
Ти напружила м'язи — і тріснули межі,
і сповзли з твого тіла рови-ланцюги,
щоб ішов я щасливий в твоїм безбережжі,
зачерпнувши із надр твоїх сили й снаги,
щоб думки мої пахли у білому хлібі,
щоб любов моя квітла пилком на житах.
Я скажу тобі, земле:
— Синівне спасибі!
Будь безсмертна
в своїх трудівничих літах.*

Коротка дорога Симоненкового життя починається із Біївців – того невеличкого полтавського села, що єдиною зеленою вулицею біжить до Лубен, Полтави і Києва – до великого людського океану. А на тій вулиці над Удаєм-рікою стоїть сиротою старенька селянська хата, де 8 січня 1935 року народився майбутній український поет В.А. Симоненко. Через ту непомітну і печальну хату пройшли голод і холод, її не проминула велика війна і всі лихоліття нашого часу. Спасибі ж добрим людям, які зберегли і ту хату, і ту піч, що будуть найтеплішою згадкою у ранній творчості поета. Батьківська хата — це те, що завжди згадується, сниться, що ніколи не забувається і гріє теплом спогадів.

Учень читає вірш В. Симоненка «Прощання Федора Кравчука, колгоспного конюха, зі старою хатою» (перші 12 рядків).

*Ти стоїш, небагата й непишна,
виглядаючи з саду в луг.
Рясний цвіт обтрусили вишні
на солом'яний твій капелюх.
Ти приймала і щастя, і лихо,
поважала мій труд і піт,
із-під сірої теплої стріхи
ти дивилася жадібно в світ.
Відчиняла ти лагідно двері
для нового життя й добра,
друзів кликала до вечері,
рідна хато моя стара.*

Ведучий II. Тепер ця хата знаменита. Тут розташований сільський музей Симоненка – ще бідний і необжитий, але обставлений нехитрими речами його дитинства.

Микола Сом (український поет, побратим В. Симоненка) згадує: «Тільки жаль мені, що тут рідко звучить людська мова, що тут ніколи вечорами не світяться вікнами Василева світлиця. Та я щасливий від того, що кілька днів у своєму житті знав Симоненкову хату веселою, голосною і щедрою. Ми ходили щедрувати до бабусі Онисі та бабусі Оришки, ми по груди погрузали у снігові замети, ми раділи людській доброті і щедрості. Ото звідтоді я навіки запам'ятав щедру Симоненкову хату і теплу піч, стареньку початкову школу, холодний сільбуд, Беєве урочище і гору Лисак».

«Найбільше люблю землю, людей, поезію і... село Біївці на Полтавщині, де мама подарувала мені життя,» — писав в одному з листів Василь Симоненко.

Чуєте, крізь шибки хатини лине диво-пісня — то молода селянка Ганна виводить ніжну колискову для синка Василька:

*Мріють крилами з туману лебеді рожеві,
Сиплють ночі у лимани зорі сургучеві.
Заглядає в шибку казка сивими очима.
Материнська добра ласка в неї за плечима.*

Сторінка II

*Я таку тебе завжди бачу,
Образ в серці такий несучу –
Материнську любов гарячу
І твоєї душі красу.*

Ведучий I.

Мати Василя Симоненка — Ганна Федорівна Щербань – народилася у бідній селянській сім'ї 16 вересня 1908 року. В колі Василевих друзів її ласкаво називали ще тіткою Ганною. Проста селянська трудівниця, Ганна Федорівна, живучи у традиційно мудрому оточенні своїх односельців, засвоїла і їхню

кмітливість, і велику любов до рідної мови, яку щедро дарувала синові, аби потім він, помноживши її своїм талантом, передав людям у чистих гранях поезії. Перебуваючи в Біївцях, а також проживаючи в Черкасах, хоч і малописьменна, але спостережлива Ганна Федорівна зібрала чимало прислів'їв, приказок та примовок і записала їх в окремий зошит під назвою «Перлини поміж людей». Свої записи вона спорядила словами: «Люди народжуються і вмирають, а прислів'я летять через цілі століття. Ніхто не знає, хто перший випустив цю пташку, що має такі міцні крила». У записах Ганни Федорівни Щербань ці перлини народної мудрості мають непересічне значення. Вони є тими промінчиками, якими відсвічує поезія її сина, доповнюють його творчу сторінку. Доторкнувшись до них розумом, серцем і душею, ми відчуємо, звідки іде мудрість та образність поезій вічно молодого витязя української літератури. Він виріс серед цієї мудрості, яку його мати записала до свого зошита. Послухайте поезію, присвячену матері.

Звучить вірш В. Симоненка «Одинока матір».

*Він мовчки впав.
Отерпли зорі строгі,
Страждання опустилось на лице,
І краяв темінь
Передсмертний стогін,
Безпомічний і гострий,
Мов лянцет.
Його вже не було.
А ненависть стожала
Мечами помсти рвалася у світ,
Бо поруч з ним
Прострелені лежали
Твоя любов,
Твої сімнадцять літ.
Життя тріумфувало у двобої,
Життя крізь смерть
Утвердило себе...
І стала ти
В сімнадцять літ вдовою,
Хоч наречений твій
Ще й не зустрів тебе.
Росли роки.
Росло твоє чекання.
Печаль смоктала радощі твої,
І над твоїм
Розстріляним коханням
Безглуздо реготали солов'ї.
Та право материнства -*

*За тобою!
І син в колисці пісню наслуха.
Хай вузьколобі
Звуть його ганьбою,
А лицеміри - пасинком гріха.
Нехай духовні покидьки
Й заброди
Байстрям, безбатченком
Назвуть твоє дитя,
Найтяжчий злочин –
Вкрасти у народу
Тобі довірене життя.
Мадонно мого часу!
Над тобою
Палають німби муки і скорбот,
І подвиг твій,
Обпечений ганьбою,
Благословив розстріляний народ.*

Ведучий II.

Жорстока доля-мачуха насміялася над Васильком ще до його народження — у хлопчентя не було батька, а лише любляча мати.

Її коханий чоловік Андрій покинув сім'ю, коли Василькові не було й року (то був «той козак, що все гуляє»).

Здавалося б, що та зрада мала викреслити Андрія з пам'яті, він мав би вмерти для неї назавжди, мусила б проклясти його. Але Ганна Федорівна нічого такого не зробила. Бо була з тих, хто має «в серці те, що не вмирає». Тому весь час чекала, що Андрій все-таки повернеться. Їй, бідолашній, і в голову не приходило шукати Васильку «другого батька».

А потім нагрянула війна, голодні післявоєнні роки. Далеко не всі вижили тоді.

А мати з сином вистояли, і все чекали, що батько... Він повернувся з війни, але не в сім'ю.

Є у Василя Симоненка невеличка новела «Кривда».

Учень читає новелу.

*У Івася немає тата.
Не питайте тільки чому.
Лиш від матері ласку знати
Довелося хлопчині цьому.

Він росте, як і інші діти,
І вистрибує, як усі.
Любить босим прогоготіти
По ранковій колючій росі.*

*Любить квіти на луках рвати,
Майструвати лука в лозі,
По городу галопом промчати
На обуреній, гнівній козі.*

*Але в грудях жаринка стука,
Є завітне в Івася одно —
Хоче він, щоб узяв за руку
І повів його тато в кіно.*

*Ну, нехай би смикнув за вухо,
Хай нагримав би раз чи два,—
Все одно він би тата слухав
І ловив би його слова...*

*Раз Івась на толоці грався,
Раптом глянув — сусіда йде.
— Ти пустуєш тута,— озвався,—
А тебе дома батько жде —*

*Біг Івасик, немов на свято,
І вибрикував, як лоша,
І, напевне, була у п'ятах
Пелюсткова його душа.*

*На порозі заляк винувато,
Але в хаті — мама сама.
— Дядько кажуть, приїхав тато,
Тільки чому ж його нема?..*

*Раптом стало Івасю стидно,
Раптом хлопець увесь поблід —
Догадався, чому єхидно
Захихикав сусіда вслід.*

*Він допізна сидів у коноплях,
Мов уперше вступив у гідь,
З оченят, від плачу промоклих,
Рукавом витирав блакить.*

*А вночі шугнув через грядку,
Де сусідів паркан стирчав,
Вибив шибку одну з рогатки
І додому спати помчав...*

*Бо ж немає тим іншої кари,
Хто дотепи свої в іржі*

*Заганяє бездумно в рани,
У болючі рани чужі...*

Ганна Федорівна набагато пережила свого сина. Бог відміряв їй аж дев'яносто років. І весь цей час вона була віддана своєму першому коханню – Андрієві, хоч він того і не заслуговував.

Ото така вона була Людина.

Її поведінка гідна пера драматургів і поетів – ніби і зрозуміла, і – водночас дивовижна, незбагненна. Ганна Федорівна згадувала, що її Василькові було 7—8 років, коли він почав віршувати. Ішла війна. І малому хлопцеві, як і багатьом його ровесникам, дуже хотілося, щоб вона швидше закінчилася, щоб до домівок повернулися їхні батьки й діди.

Сторінка III.

*І плачу, було, й сміюся,
Як слухаю ті пісні...
Спасибі ж тобі, дідусю,
За те, що ти дав мені...*

Ведучий I.

«Вася пішов у діда... Федір Трохимович був першим Василевим другом і наставником, — згадує Ганна Федорівна. — Мій батько був дуже розумний, самотужки вивчив грамоту, багато читав... А малому Васі, умостившись на печі, дід розповідав нашу давню-прадавню історію».

У літературному доробку В. Симоненка багато творів присвячено цій найріднішій людині.

Учень читає уривки з вірша В.Симоненка «З дитинства».

У своєму «Щоденнику» В. Симоненко напише: «Слухаю небо, і слухаю землю, і слухаю дідову мову. І в серце моє вливається якась незрима сила, що на віки-вічні прив'яже мене до цієї землі, до співучої тихої мови.

...Чим гущіша паморозь падала на дідову голову, тим більше він любив мене і щедріше розкривав свою душевну скарбницю. Він старів на моїх очах, і йому здавалося, що сила його і навіть саме життя його переливаються в мене, бо не було в діда синів — покосили їх пошесті та кулі...

— Безсмертячко ти моє кирпате, — шепотів дід, коли я засинав під музику його слів. То були дуже гарні слова, бо поганих дід не говорив мені».

Ведучий II.

Тому смерть дідуся глибоко вразила 14-літнього Василя і закарбувалася в пам'яті на все життя. Вона гірким спомином обізвалася у вірші «Дід умер».

Учень читає вірш В. Симоненка «Дід умер».

*От і все.
Поховали старезного діда,
закопали навіки у землю святу.
Він тепер вже не встане
і ранком не піде*

із косою під гору круту.
І не стане мантачкою тишу будити,
задивлятися в небо, як гаснуть зірки.
Лиш росою по нім буде плакати жито
і пливтимуть над ним непомітно віки.
От і все.
Поховали хорошу людину,
повернули навіки у лоно землі.
Та невже ж
помістились в тісну домовину
всі турботи його,
всі надії,
жالی!
Та невже ж то
йому все віднині байдуже —
чи світитиме сонце,
чи ніч напливе!
Біль у душу мою закрадається вужем,
відчай груди мені розпанахує, рве.
Я готовий
повірити в царство небесне,
бо не хочу,
щоб в землю ішли без сліда
безіменні,
святі,
незрівнянно чудесні,
горді діти землі,
вірні діти труда.
Хай шалені гудуть
над планетою весни,
хай трава пнеться вгору
крізь листя старе...
Я не вірю,
що дід із могили воскресне,
але вірю,
що ні —
він увесь не умре.
Його думи нехитрі
додумують внуки,
і з очей ще віки пломенітимуть в них
його пристрасть і гнів,
його радощі й муки,
що, вмираючи,

він передав для живих.

Спогад про діда Федора живе и нині у новелі В. Симоненка «Дума про діда»: «В понеділок діда вже не було. Суворий і прекрасний, він лежав у домовині на старезній дубовій лаві. А надворі світило сонце, скрипів сніг і кукурікали півні на відлигу.

...Я нікого так не люблю, як дідів. Це жива мудрість, неписана історія нашого народу. На своїх зігнутих плечах несуть вони стільки краси й ніжності, що може позаздрити їм будь-хто.

— А глянь, що я приніс від зайця...

Він посадить на коліна своє чорняве чи біляве дитя, і воно, роззявивши ротика, слухатиме його простодушні оповіді, в яких переплетуться дійсність і фантазія, і колись обов'язково проснеться в його душі дідова краса, і живитиме його дідова мудрість і дідова мова.»

У ці слова автор вклав щиру любов і глибоку повагу не тільки до свого дідуся Федора, а й до всього прекрасного, мудрого й мужнього покоління, яке не розгубило себе по курних шляхах України, мерзлих дорогах Соловків та Сибіру, а зуміло зберегти духовну красу українського народу.

Сторінка IV.

Ця сторінка нашого журналу присвячена ще одній жінці, яка зіграла дуже важливу роль у становленні Симоненка як поета – його коханій.

Прийшла любов непрохана й неждана

— Ну як мені за нею не піти?

Звучить музичний твір Й.-С. Баха «Симфонія».

Ведучий I.

Воістину, найпрекрасніша людина — у любові, найщасливіша людина — у любові, і найнещасніша вона — у любові. Бо це почуття торкає найтрепетніші струни людської душі, які відгукуються то співом солов'я на взаємне й щире кохання, то тужливою піснею голуба на нерозділену любов.

Сьогодні ми торкнемося ніжних струн Симоненкової душі, яка здатна творити симфонію величному почуттю кохання, особливого своєю тендітністю й щирістю.

Щось нове у серці забриніло,

Мов сп'янило запахом суцвіть,

Будить думку і бадьорить тіло,

Але що — не можу зрозуміть...

— зізнається собі ліричний герой Василя Симоненка, душу якого обвіяла духмяна вишнева заметіль.

Свою переддипломну практику студент Київського університету ім. Шевченка, молодий журналіст проходив у Черкасах в редакції обласної газети «Черкаська правда».

Якось, ідучи довгим коридором редакції, Василь раптом зупинився, вражений блискавицями синіх очей невеликої на зріст юнки. Вона гордо пройшла повз нього, несучи ще свіжі відтиски завтрашнього номера

«Черкаської правди». Блискавки тих синіх очей раптом порушили душевний спокій поета. Та синь бентежила, стояла перед його карими очима майже до ранку. Вдень Василь зайшов до бібліотеки, де господарювала струнка і вродлива дівчина Галя. Тут була і володарка синіх очей, її звали Людмила, Люся...

Учень читає вірш В. Симоненка «Вона прийшла» напам'ять.

*Вона прийшла непрохана й неждана,
І я її зустріти не зумів.
Вона до мене впливла з туману
Моїх юнацьких несміливих снів.
Вона прийшла, завітчана і мила,
І руки лагідно до мене простягла,
І так чарівно кликала й манила,
Такою ніжною і доброю була.
І я не чув, як жайвір в небі тане,
Кого остерігає з висоти...
Прийшла любов непрохана й неждана
Ну як мені за нею не піти?*

Відтепер Симоненко з нетерпінням чекав обідньої перерви. Коли заходив до бібліотеки, то Галяна обов'язково кудись поспішала і залишала по собі Люсю. Так тривало кілька днів, а потім... Василь, порушивши всі книжні канони першого поцілунку під зірками і місяцем, поцілував Людмилу.

Свідками того були книги повістей, прекрасних балад, підшивки газет.

Зростали паростки любові.

8 січня 1957 року Симоненку виповнилось 22 роки, закінчилась переддипломна практика, і ті, за чією допомогою вона відбувалася, охоче погодились відзначити цей день.

Запросив Василь на день народження і редакційного кур'єра – Люсю. Коли вона зайшла до кімнати, Симоненко представив: «Знайомтесь, це Люся! Любов моя». Дівчина густо почервоніла й зникла. Тільки-но почалися танці, Людмила непомітно накинула пальто і – швидше додому!

Ведучий II.

А потім Василь почав зустрічатися з Люсею. Колеги відмовляли поета: «Вона тобі не рівня! Вона звичайний кур'єр!» Симоненко ображався. Проти цих взаємин були їхні матері. Василева мати хотіла синові кращої долі – багаті, освіченої. А Люсіна вважала, що дочка недостойна такого чоловіка.

Василеві ж почуття від цього тільки міцнішали! А в душі Людмили все ще жили сумніви. Про це свідчать листи. Ось послухайте.

Люся!

Я пишу, бо як говоритиму, то обов'язково заплутаюся і намелю дурниць...Хочу сказати тобі ось що: будь я останньою людиною, якщо хоч думав тебе обдурити. Я втопився в твоїх синіх очах. Якби інша дівчина посміла про мене подумати так, як ти, запевняю тебе, що в кращому разі я ніколи з нею

не розмовляв би навіть про погоду. Але на тебе я навіть образився не дуже, бо ніхто ще мені так не заморочував голови, бо немає такої хвилини, щоб я не думав про тебе, і немає такої ночі, щоб не снилася ти мені...

Ти завжди вигадуєш про мене дивні речі: то я сміюся з тебе, то в мене дівчата якісь є, то говорю не так, як слід. Може, й справді я говорю препогано, але я люблю тебе і ні сміятися, ні обманювати ніколи не збирався.

Я вже не хлопчик і прекрасно розумію, як розумієш і ти, що коли на цьому все скінчиться, то, звичайно, згодом ти знайдеш іншого, а я іншу. Але — не знаю, як ти, — а я не бажаю іншої. Бо коли я цілуватиму її, буду бачити твої губи, а коли дивитимусь в очі, вони здаватимуться мені синіми, твоїми.

Отже, якщо я для тебе що-небудь значу, облиш усякі видумки і повір мені. Сьогодні друзі вітають мене і дарують різні речі. Але ці подарунки нічого не варті проти того, що можеш подарувати мені ти, — бо в твоїх руках моє щастя.

Зрозумій, що я говорю не компліменти — адже було б просто дико, щоб усе пішло догори дном тільки тому, що ти видумала якусь дівчину. Я вмію тримати себе в руках і зубоскалити, сидячи на гвіздках, зрештою, у мене є власна гордість. Коли ти після цього скажеш «ні», я любитиму тебе, може, навіть більше, ніж зараз, але ніколи не підйду до тебе і говоритиму тільки про службові справи.

Відповіді мені не треба — сьогодні о пів на восьму чекаю тебе біля Будинку культури. З'явишся ти чи ні — це і буде відповідь. Це все, що я мав сказати.

Василь. 16.XI.1962

27 квітня 1957 року усміхнено врочистий Василь Симоненко і схвильована Людмила Півторадні переступили поріг загсу. Спочатку молоде подружжя мешкало у Горпини Платонівни Півторадні, потім переїхали на квартиру.

Учень читає вірш «Чорні від страждання мої ночі»:

*Чорні від страждання мої ночі,
Білі від скорботи мої дні
Впали у твої свавільні очі,
Жадібні, глибокі і чудні.
Я тебе не хочу обминути,
Я тебе не смію обійти.
Дай мені губами зачерпнути
Ніжної твоєї доброти.
Диких орд незлічені навали
Розтрощили пращури мої,
Щоб несла ти гордо і зухвало
Груди недоторкані свої.
Щоб горіли маками долоні,
Щоб гуло моє серцебиття,*

*Щоб в твоєму соромливім лоні
Визрівало завтрашнє життя.
І моє прокляття очманіле
Упаде на тім'я дурням тим,
Хто твоє солодке грішне тіло
Оскверняє помислом гидким.
Стегна твої, брови і рамена,
Шия і вогонь тендітних рук —
Все в тобі прекрасне і священне,
Мамо моїх радощів і мук!*

22 лютого 1958 року народився Лесик. Як і кожен батько, Василь був щасливий. Щастя переполювало його душу. Того вечора — в переддень свята Радянської Армії, виступаючи в міському Будинку офіцерів, він не втримав своєї радості і сповістив присутніх: «Сьогодні народився ще один захисник Вітчизни, а я його тато». Слова ці були тепло зустрінуті оплесками.

Кохана дружина пережила Симоненка на 34 роки. І як не важко було Людмилі, Лесика зростила красивим і порядним. Дуже вродлива жінка з очима-озерами. Коли онучка Мирослава була маленька, її бабусю Людмилу чимало чоловіків сприймали за маму, оскільки вона не розгубила своєї краси, і тільки очі були не ті, що в молодості. Синь виплакана.

Кохання Симоненка було чисте, вируюче, мов водоспад, таке глибоке, романтичне почуття притаманне не багатьом. Та воно найкраще розкриває красу душі людської.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. В. Симоненко Лебеді материнства: Поезія. Проза / Передм. О. Гончара. – Д.: Промінь, 1989. – 224 с.
2. «Письменники–лауреати Шевченківської премії - золотий фонд української літератури» (11 клас) / О.І. Месевря, С.І. Січкара ; Черкаський обл. ін-т післядипломної освіти пед. працівників ЧОР.
3. Роду криниця віща: посібник для 5-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів/ Коваленко В. М. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2014. – 342 с.
4. С. Борис. Вивчення творчості В. Симоненка в школі. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2003, – 64 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://svitlytsia.crimea.ua>
2. <http://pascal.zbora.by.ru/Avtob.html>
3. <http://pres-centr.ck.ua/print/news-17451>
4. <http://www.kozatstvo.org.ua/ua/publications/uk>
5. <http://www.ukrlit.vn.ua/lib/simonenko/lump.html>
6. http://vk.com/vasyl_symonenko
7. <http://facebook.com/symonenko.vasyl>

Н.В. Нестеренко, Л.А. Лебідь,
Учителі української мови і літератури
Христинівської спеціалізованої школи
I-III ступенів № 1 ім. О.Є. Корнійчука
Христинівської міської ради

«Я ВОСКРЕС, ЩОБ ІЗ ВАМИ ЖИТИ»

Літературний вечір, присвячений пам'яті Василя Симоненка

Мета: сформувати поняття про Василя Симоненка – поета, людину, громадянина; виховувати почуття патріотизму, потребу вдосконалювати свій духовний світ; розвивати інтерес до творчості поета.

Оформлення зали: портрет В. Симоненка, плакати:

*Життя – немов п'єса в театрі:
не те важливо, як довго вона триває,
а те, наскільки добре зіграна.*

А. Сенека

*«...П'ять Симоненкових заповідей:
Знати мову, якою пишеш.
Стати освіченою людиною.
Не бути байдужим до людей.
Працювати до сьомого поту.
Мати те, що від Бога, - талант».*

Микола Сніжко «П'ять заповідей»

Хід вечора

Читець:

*Минають дні, роки, десятиліття
А ти, Василю, завжди молодий...
Над прірвою віків, минувши лихоліття,
Сьогодні ти із нами, ти – живий.*

Ведучий: Чи доводилось вам, друзі, серпневої ночі бачити, як падає зірка? Гайне навскіс карим небом – і згасне, не долетівши до землі. То – метеор, посланець космосу, що дощенту згоряє в повітрі, аби нам на мить стала так невимовно гарно і трішечки сумно – погідної серпневої ночі.

Ось таким метеором промайнув рідним небосхилом Василь Симоненко. Може, він теж був посланцем із космосу, з його таємних творчих глибин, на нашу стражденну і грішну планету.

Читець:

Гей, почуйте, добрі люди,

*Заздрить мені треба
Грім ударив мене в груди,
Грім з ясного неба.
І убив у серці тишу
Розпанахав спокій –
Я стою і вітром дишу
На землі широкій*

«Тиша і грім».

Ведучий: Після виходу дебютної збірки «Тиша і грім» Василь Симоненко дав інтерв'ю кореспондентові радіо:

(Учень в ролі В. Симоненка)

«Що я можу сказати про себе? Ще так мало прожито і так мало зроблено. Хочеться бути людиною, хочеться робити гарне і добре, хочеться писати такі вірші, які б мали право називатися поезією. І якщо це мені вдається рідко, то це не тому, що я не хочу, а тому, що мало вмю і мало знаю.

Найбільше люблю землю, людей, поезію і ... село Біївці на Полтавщині, де мама подарувала мені життя. Ненавиджу смерть. Найдужче боюся нещирих друзів».

Читець:

*Найогидніші очі порожні,
Найгрізніше мовчить гроза,
Найнікчемніші дурні вельможні,
Найпідліша брехлива сльоза.*

*Найпрекрасніша мати щаслива,
Найсолодші кохані вуста,
Найчистіша душа незрадлива,
Найскладніша людина проста.*

*Але правди в брехні не розмішуй,
Не ганьби все підряд без пуття,
Бо на світі той наймудріший,
Хто найдужче любить життя.*

Ведучий: У цих рядках – ціла філософська система, укладена мудрою людиною. Це – кредо поета, його заповідальне слово. Своєрідний псалом. Псалом Василя.

Ведучий: Звідки ж почався Симоненко? Де він звівся й розповився? Його життєва дорога була важкою, трагічною і короткою: поет ішов по ній неповних 29 років. Але коротка дорога – це не значить коротка пам'ять.

Інсценізація.

Мати: Оце ніби бачу сина з перших його днів. У школі він учився тільки на «відмінно». Десятирічку закінчив із золотою медаллю. А вчитися йому було ой як нелегко! П'ять класів закінчив у Біївцях, а решту – в сусідніх селах: Єрківцях і Тарандинцях. А це 9 кілометрів лише в один кінець. Весною чи

восени – то ще нічого, а взимку – суша біда. Повоєнні зими були люті і сніжні. А пальто у Васі пошарпане, чоботи діряві. Тільки ніколи, ні разу він не запізнився на урок. Було питаю його: «Важко тобі, Васю?» А він весело відказує:

Поет: Та чого ж важко? Доки дійду до школи, то всі уроки повторю, а як назад вертаюся, то всі пісні переспіваю.

Ведучий: Із спогадів учительки математики Тарандинцівської школи Уляни Миколаївни Демченко.

Учителька: Якось зарядила хуртовина, і в такі дні наша школа затихала, бо ж підвозу тоді не було... І раптом на шкільному порозі з'явилася снігова баба. Це з усіх чужосільців прийшов до школи тільки Василь.

На уроках він був серйозний – аж занадто. У класі виділявся, по-перше, своїм бідним одягом, по-друге, своїм розумом.

Навіть учителі не читали скільки книжок, як наш найкращий учень.

Ведучий: Життя Василеве із самого малечку не завжди було радісним. Ріс без батька. Всі клопоти лягали на плечі матері Ганни Федорівни та її стареньких батьків. Чи не тому в одному із віршів Василь писав:

Поет:

*В мене була лише мати,
Та ще сивий дід, –
Нікому не мовив «тату»
І вірив, що так і слід.
Був певен, що батько лишній,
Крикливий, немов сусід,
Коли заставав на вишні,
На мене кричав, аж блід.*

Ведучий: Та все ж таки Василькові дужне хотілося мати батька, і він усе своє дитинство його виглядав. Як згадка про цю найзаповітнішу мрію, з'явився вірш «Кривда».

Читець: вірш «Кривда».

Ведучий: Вася виростав напівсиротою. Дід Федір був першим Василевим другом і наставником, він був дуже розумний, самотужки вивчив грамоту, багато читав. З дитинства малий, умостившись на печі, любив слухати дідові розповіді про давню-прадавню історію.

Читець:

*...Я вірив, що краще всього
Пісні, які знав дідусь.
Вмощусь на коліна до нього
І в очі йому дивлюсь.*

*А він вимовляє, виспіває
Гарячі прості слова –
І все давниною сивою*

В очах моїх ожива.

*Мелькають червоні жупани,
Вирує, кипить Дніпро,
І Байда стріляє в султана
Підвішений за ребро.*

*І грізні полки Богдана
Шляхетську орду женуть,
А з півночі десь за бураном
На поміч стрільці ідуть.*

*І плачу, було, й сміюся,
Як слухаю ті пісні...
Спасибі ж тобі, дідуся,
За те, що ти дав мені.*

Ведучий: Кризь усе життя поет проніс образ матері, яка виховувала його, вкладаючи всю свою любов, віру і надію. Його вдячне серце ніколи цього не забувало. Це їй, своїй матері і синові Олесю, всім матерям і дітям землі присвятив Василь свої безсмертні «Лебеді материнства»

Звучить пісня «Лебеді материнства» (сл. В.Симоненка, муз. А. Пашкевича).

Ведучий: Після школи талановитий юнак стає студентом факультету журналістики Київського університету. Після його закінчення працює в редакції газет «Молодь Черкащини», «Черкаська правда», «Робітнича газета». Звичайно ж, В. Симоненко ще після закінчення університету при великому бажанні міг залишитися працювати й у столиці. Але під час проходження журналістської практики йому у серце запала кур'єр обласної друкарні – вродлива дівчина Люся. З нею він і пов'язав сімейне життя, заради неї і влаштувався на роботу в Черкасах. І жодного разу про це не пожалкував.

Читець:

*Вона прийшла непрохана й неждана,
І я її зустріти не зумів.
Вона до мене впливла з туману
Моїх юнацьких несміливих снів.*

*Вона прийшла завітчана і мила,
І руки лагідно до мене простягла,
І так чарівно кликала й манила,
Такою ніжною і доброю була.*

*І я не чув, як жайвір в небі тане,
Кого остерігає з висоти...
Прийшла любов непрохана й неждана –
Ну як мені за нею не піти?*

Ведучий: Він любив життя, був жадібний до життя. Поспішав жити і любити, немов прочуваючи свою скоролетну долю.

Читець: вірш «Поет».

Ведучий: Страшний вірш. Він не вгадав своєї смерті на два роки. 13 грудня 1963 року його не стало. Метеор щирості промайнув небокраєм – і згаснув за обрієм. Тільки залишив по собі слід – нетлінну жменьку до болю щирих слів.

Читець:

*Люди – прекрасні.
Земля – мов казка.
Кращого сонця ніде нема.
Загруз я по серце
У землю в'язко.
Вона мене цупко трима.
І хочеться
Бути дужим,
І хочеться так любить,
Щоб навіть каміння байдуже
Захотіло ожити
І жити!
Воскресайте, камінні душі,
Розчиняйте серця і чоло,
Щоб не сказали
Про вас грядущі:
– Їх на землі не було.*

Ведучий: Він був на землі недовгим гостем, якого пам'ятатимуть завжди. Зорі падають і гаснуть, та досить воскресити в пам'яті оте чудове видиво, світле й печальне водночас, і зоря займається знову. Зоря В.Симоненка займається, коли звучать його поезії, які вийшли з глибин народного життя, з мужності народу, з горя його і його звитяжної боротьби. Звідси той дух непоборний, яким вона пройнята, звідси ця розпашіла пристрасть, яка буяє в ній. Вітер не остудив Симоненкових поезій, вогнем душі жаріють вони й сьогодні, як і тоді, коли вперше так жагуче й неповторно вибухнули в нашому красному письменстві.

Учні читають поезії В. Симоненка.

*Коли грозує далеч неокрая
У передгроззі дикім і німім,
Я твоїм ім'ям благословляю,
Проклинаю іменем твоїм.*

***

*Коли мечами злоба небо крас
І крушить твою вроду вікову,
Я тоді з твоїм ім'ям вмираю
І в твоєму імені живу.*

***

*Ні перед ким не станеш спину гнути,
Не віддасися ворогу в ясу,
Якщо ти зміг, товаришу, збагнути
Свого народу вели і красу.*

***

*Хто тебе любов'ю обікраде,
Хто твої турботи обмине,
Хай того земне тяжіння зрадить
І з прокляття безвість проковтне.*

***

*Як хороше радіти без причини,
Коли на місто сутінь опада,
І чується, як тихо, безупинно
Дзюрчить у стоки весняна вода.*

Із творів В. Симоненка.

Ведучий: Його творчість живе, їй відкритий шлях до юнацьких сердець, до народу, до України, яка навіки увінчала поета своєю любов'ю. Справді, як молодий витязь, звівся він у нашій поезії, і так виразно чуємо його свіжий голос, голос, яким він і сьогодні вітає життя:

*Здрастуй, сонце, і здрастуй, вітре,
Здрастуй, свіжосте нив!
Я воскрес, щоб із вами жити
Під шаленством весняних злив.*

Лілія Шитова

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Шитова Л. Я воскрес, щоб із вами жити: Філософія життя і творчості Василя Симоненка.
2. З матір'ю на самоті / Автор і упорядник М.Сом; Передм. Авт.. – К., 1990. – 128 с.
3. Ткаченко А. Василь Симоненко: нарис життя і творчості. – К., 1990. – 312 с.

Видання підготовлено до друку та віддруковано
редакційно-видавничим відділом ЧОПОПП
Зам. № 1419 Тираж 100 пр.
18003, Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1